

Orimliga hälsopåståenden

Vi får ibland brev med frågor om "alternativa" behandlingar. Kan det verkligen stämma att håret visat en brist på mineraler? Medlet som för dyra pengar ska göra kroppen mindre sur, behövs det verkligen? Med lite kunskap om kroppen är det inte svårt att se att sådana diagnoser och behandlingar är orimliga, men alla har inte den kunskapen. Många i andra avseenden kloka och förståndiga människor är lättlurade när det gäller medicinska påståenden.

Att förklara hur olika processer i kroppen fungerar kräver tid. Vi kan berätta hur ämnen transporteras i kroppen och utsöndras, vilka dessa ämnen är, och vad som egentligen menas med brist. Men hur långt sträcker sig vårt ansvar? Är det rimligt att tokigheter ska få ta upp så mycket tid? Är det inte att flytta bort ansvaret från dem som framför orimliga påståenden?

Den som känner sig tveksam till egendomliga diagnoser och uppmaningar till att köpa mystiska preparat kan alltid be om belägg. Det är alltid den som framför ett påstående som ska visa att påståendet är riktigt. Den som undrar har inget ansvar för att bevisa att påståendena är felaktiga.

Det är inte ovanligt att försäljare av olika ”alternativa” preparat gör svepande hänvisningar till forskning. Att få del av denna forskning borde vara enkelt och självklart – det borde bara vara att fråga – men erfarenheten visar att frågan ofta förblir obesvarad. Och om man får ett svar kan det visa sig vara i form av obegripliga diagram, framställda av företaget som säljer produkten.

Att det inte behöver handla om cyniskt lurendrejeri gör knappast saken bättre. Den alternativa världen vimlar av människor med vilja att hjälpa medmänniskor, parad

med en katastrofal okunnighet. Och resultatet? Ja, det vi alltid påminner om: förlorade pengar i bästa fall, utebliven adekvat behandling och försämrad hälsa i värsta fall.

Det finns några begränsningar i rätten att framföra medicinska påståenden eller sälja verkningslösa preparat. Enligt den lagstiftning som gäller för livsmedel är hälsopåståenden tillåtna men bara om risken för sjukdom minskar mer allmänt. Om man påstår att ett preparat förebygger eller botar en specifik sjukdom är preparatet ett läkemedel och måste godkännas som sådant om det inte är ett "traditionellt växtbaserat läkemedel" som använts länge och är välkänt och oskadligt. Fraser av typen "inte genomgått prövning som läkemedel" säger egentligen att det är harmlöst för att det är verkningslöst.

Vi kan ropa på mer lagstiftning – och har många gånger gjort det! – eller sätta vårt hopp till att människor ska bli så kunniga och kritiska att de orimliga diagnoserna och preparaten inte längre har en marknad. Och till att den "alternativa" världen ska ta sitt ansvar. 📖